

Chulalongkorn University
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Pillar of the Kingdom

ถอดบทเรียนนโยบายภาษีผ่านพฤติกรรม: นัยต่อความสามารถในการแข่งขันของไทย **Tax Policy and Thailand's Competitiveness**

ผศ.ดร. อธิภัทร มุทิตาเจริญ

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

athiphat.m@chula.ac.th

ข้อสงวน: 1) ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกรมสรรพากร

2) งานวิจัยเรื่อง Tax cut and investment: Firm-level evidence from Thailand ได้รับข้อสนับสนุนทางการเงินจากสกว. (RSA 6180012)

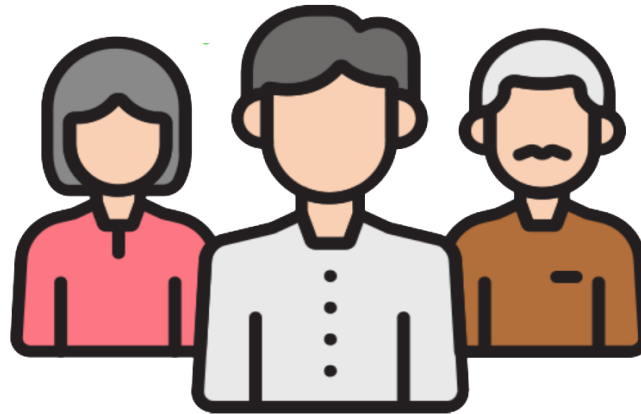
เมื่อพูดถึงนโยบายภาษี...

อัตราภาษีสูง
เกินไปหรือเปล่า?

การภาษีเป็น
ระบบแค่ไหน?

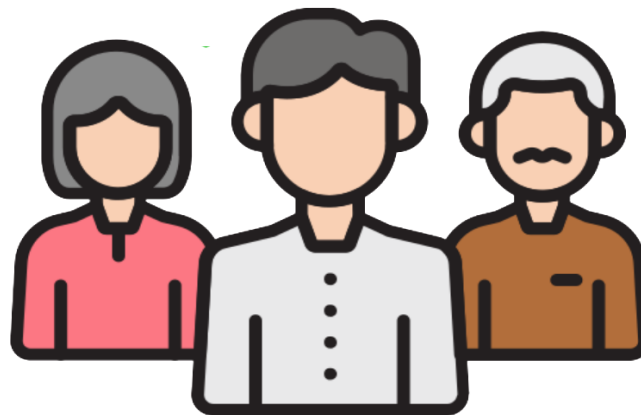
ทำให้การจ่ายภาษี
ง่ายขึ้นได้หรือไม่?

ใช้เงินภาษี ไปร่งใส และมี
ประสิทธิภาพแค่ไหน?

เมื่อพูดถึงนโยบายภาษี...

สร้างแรงจูงใจได้
ถูกที่หรือเปล่า?

การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลลงเป็น 20% (พ.ร.ฎ. 530)

“เพื่อเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
และจูงใจการลงทุนในด้านต่างๆ”

การสนับสนุนการทำบัญชีชุดเดียว (พ.ร.ฎ. 595)

“เพื่อ..เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ
ผู้ประกอบการ”

การลงทุน และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

การขยายวงเงินลดหย่อน LTF RMF และอื่นๆ (กฎกระทรวงฯ 266)

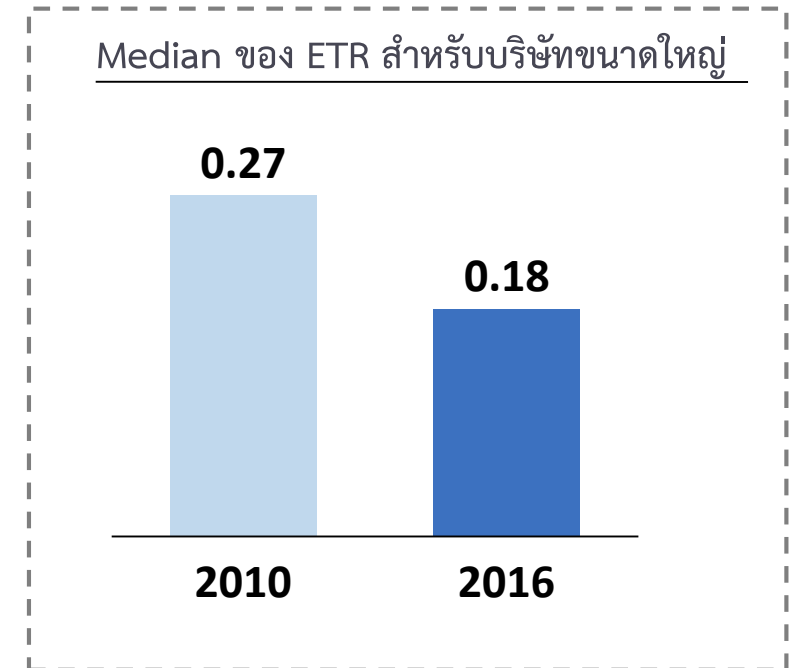
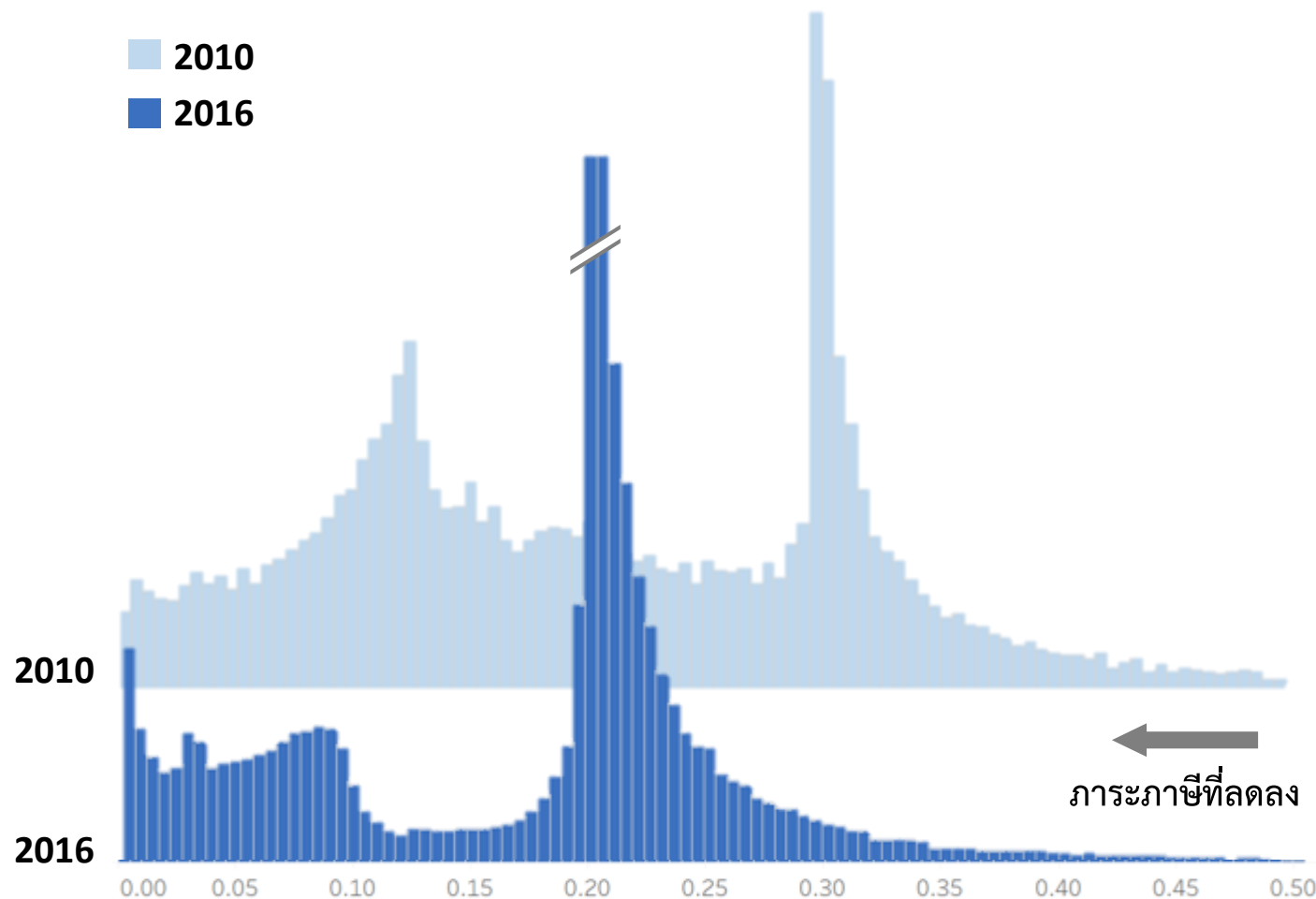
“เพื่อส่งเสริมการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งส่งผลเป็น
การสนับสนุนการลงทุนในตลาดทุน”

การปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (พ.ร.ฎ. 575)

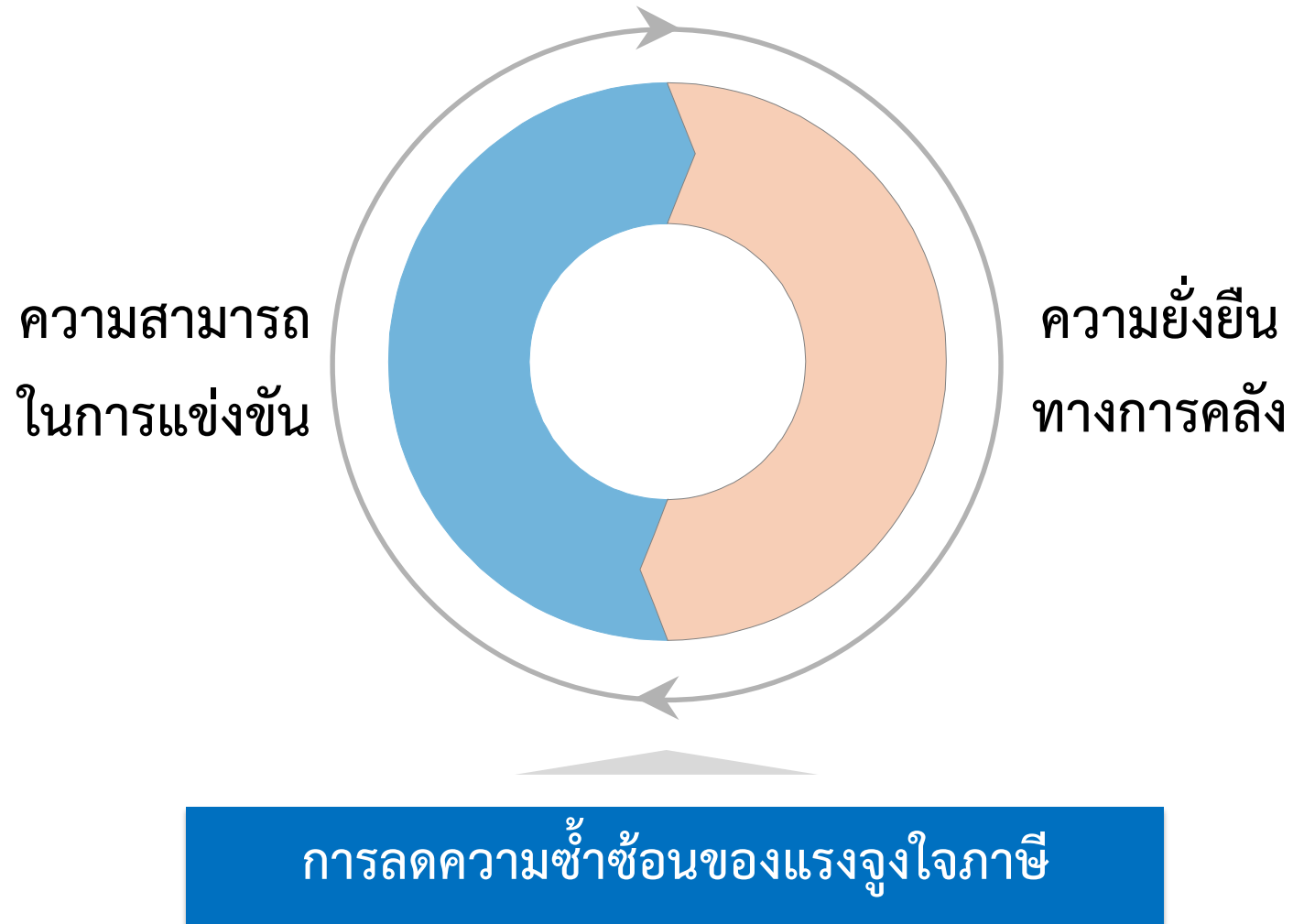
“การบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ เพื่อสนับสนุน
การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ”

ภาษีที่จัดเก็บจากกำไรของบริษัทได้ลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

การกระจายของ Effective tax rate (ETR) ของบริษัทไทย (2010 และ 2016)

นโยบายภาษี ก้บการสร้างไทยให้เข้มแข็งและแข่งได้อย่างยั่งยืน

นโยบายภาษีกระทบต่อแรงจูงใจของธุรกิจและคนอย่างไร

สังเคราะห์ผลการศึกษางานวิจัยที่ใช้ข้อมูลทั้งในระดับประเทศ รายบริษัท และรายคน

สามมิติของการใช้นโยบายภาษีเพื่อกระตุ้นพฤติกรรม

บริษัทข้ามชาติ

ธุรกิจในประเทศ

คน

1

แรงจูงใจภาษีสำคัญแค่ไหน
ต่อ FDI

2

การลดภาษีส่งผลอย่างไร
ต่อการลงทุนในประเทศ

3

การลดหย่อนภาษีส่งผลต่อการ
ลงทุนระยะยาวอย่างไร

โครงสร้างการนำเสนอ

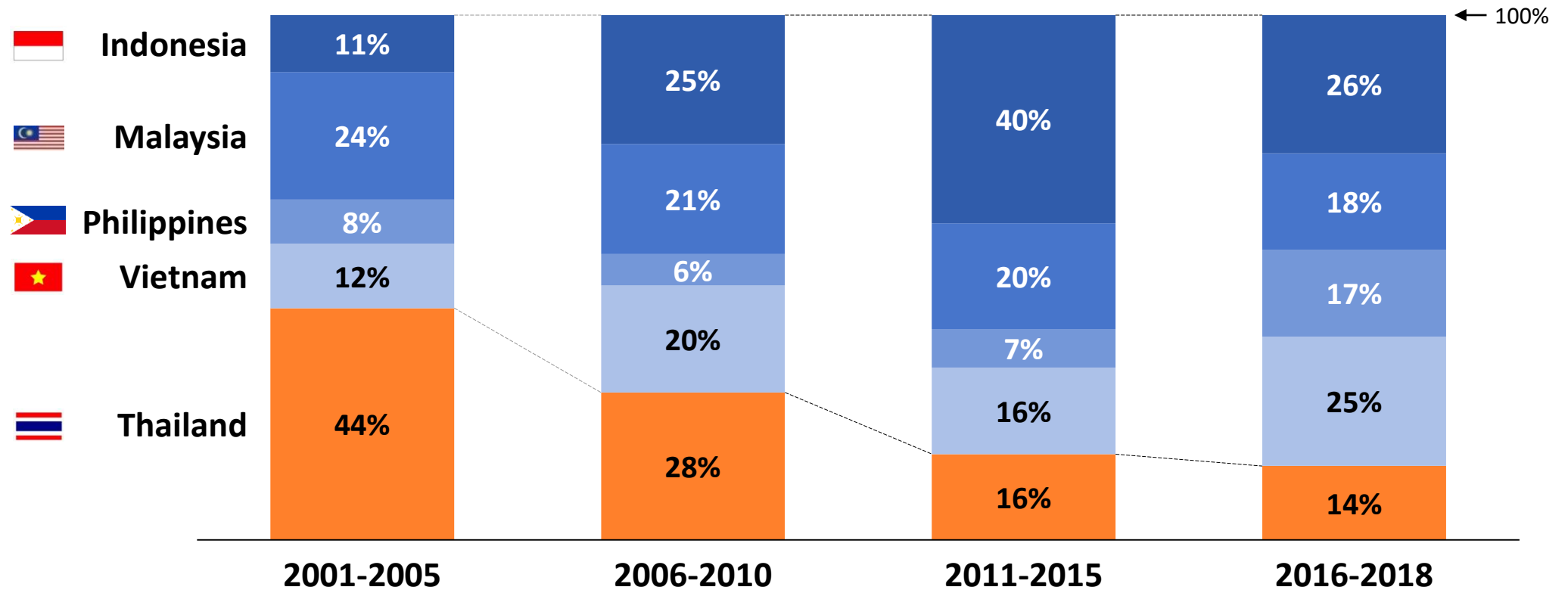
1. แรงจูงใจภาษีสำคัญแค่ไหน ต่อ FDI

2. การลดภาษีส่งผลอย่างไร ต่อการลงทุนในประเทศ

3. การลดหย่อนภาษีช่วยกระตุ้นการลงทุนระยะยาวของคนไทยอย่างไร

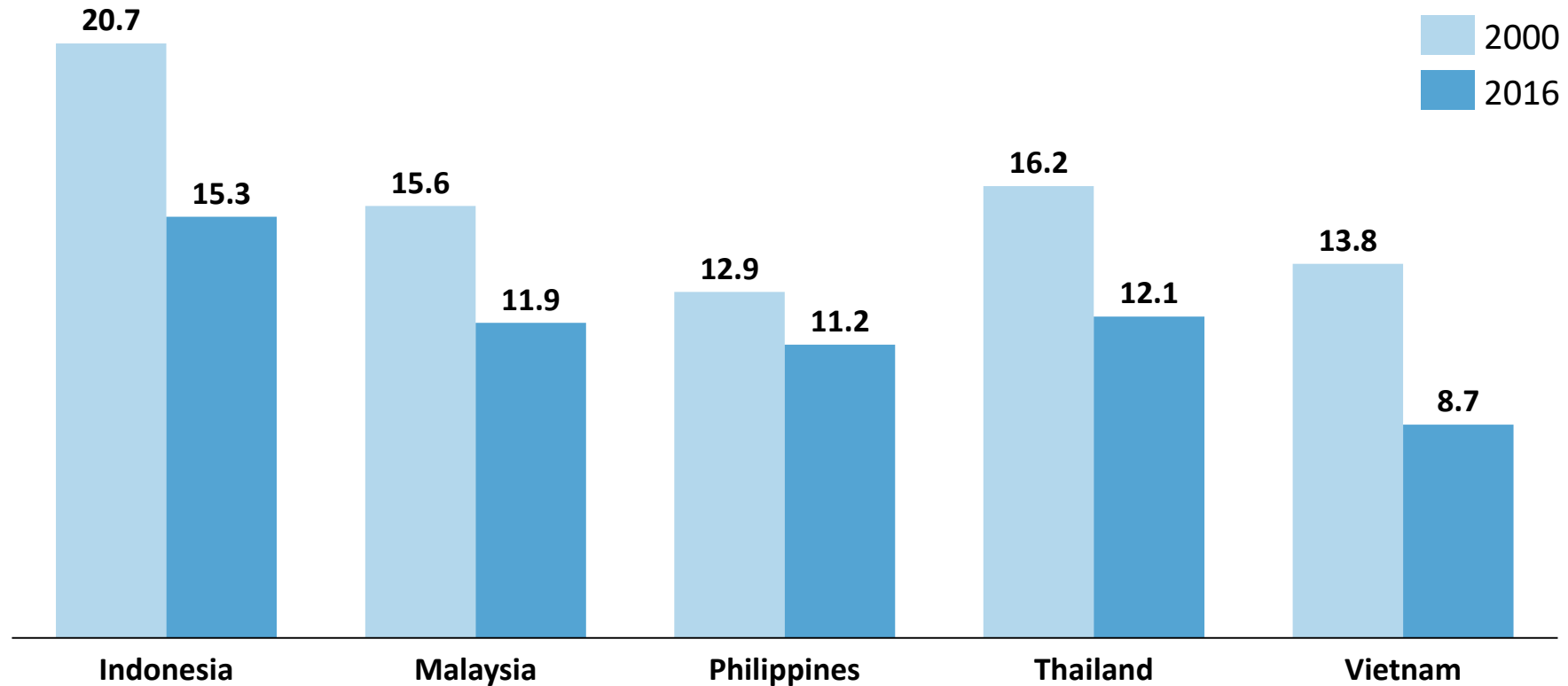
FDI ที่เข้าสู่ประเทศไทยได้ลดลงอย่างชัดเจนในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา

% ของ Total net FDI inflows ที่เข้าสู่ ASEAN5

การแข่งขันทางภาษีในภูมิภาคใต้ทวีความรุนแรงขึ้นเช่นกัน

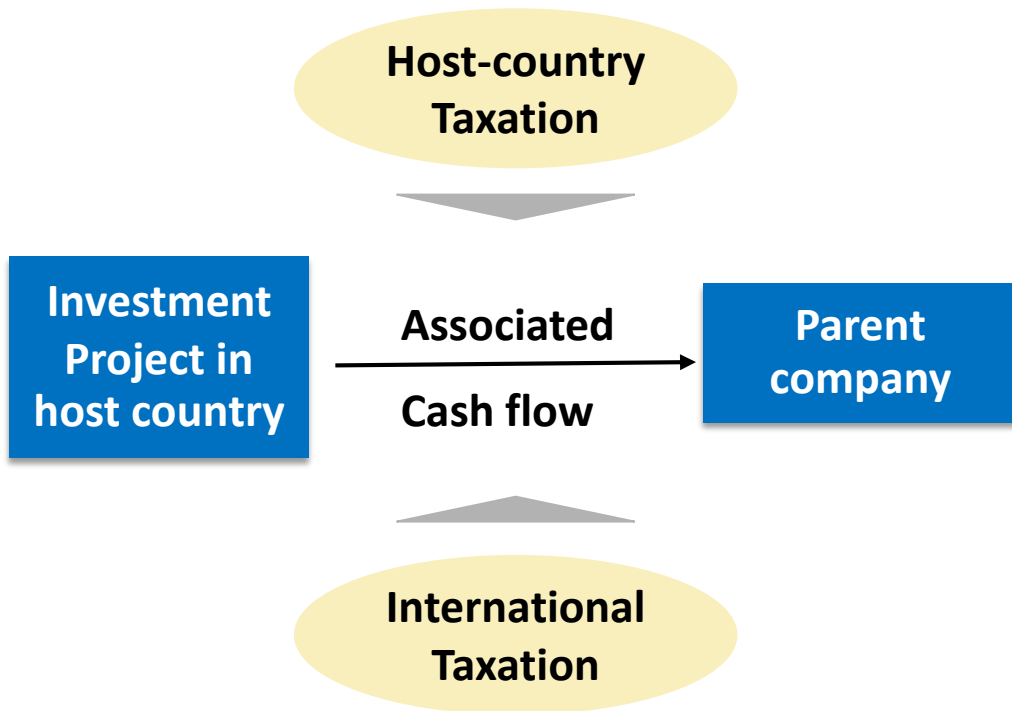
Effective tax rate สำหรับ FDI ภายใต้แรงจูงใจภาษีสูงสุด: 2000 and 2016 (%)

ภาษีสำคัญมากน้อยแค่ไหนในการตัดสินใจเลือกประเทศลงทุนของบริษัทข้ามชาติ?

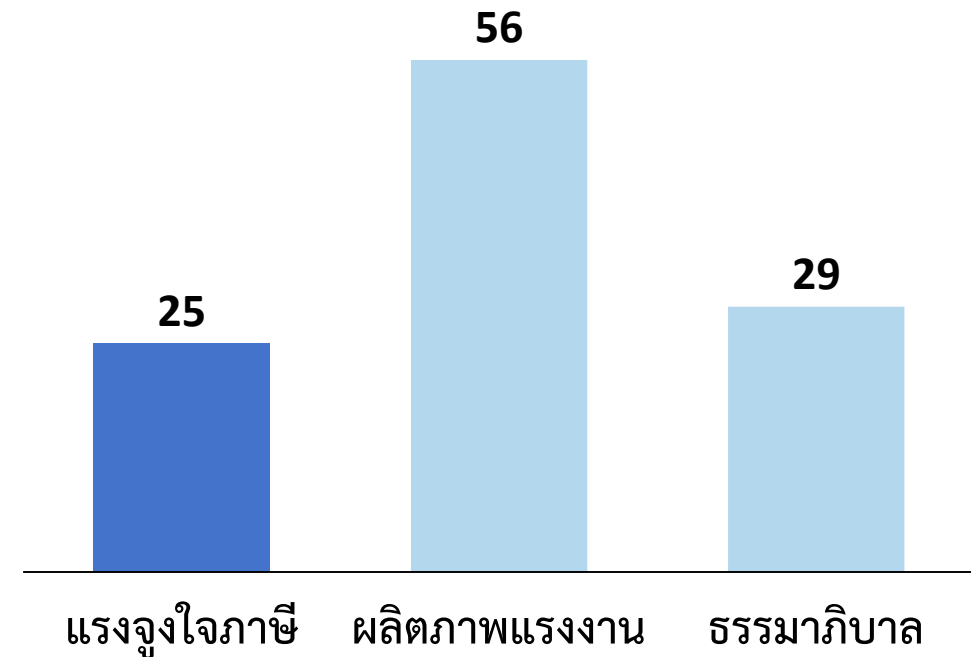
สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำคัญ แต่ไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุด

การคำนวณ Effective tax rate ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

นัยสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ของภาษีและปัจจัยอื่นๆต่อ FDI

ผลของการเพิ่มขนาดของปัจจัยต่างๆ 1 SD ต่อ FDI (% of 1 SD)

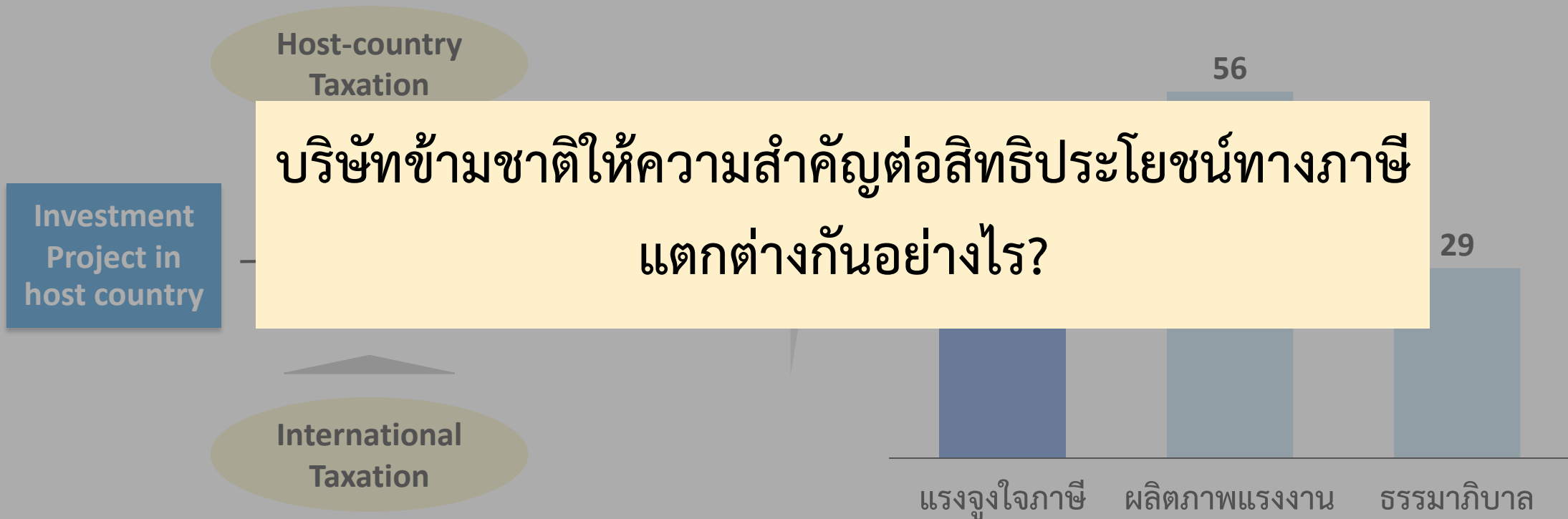

สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำคัญ แต่ไม่ใช่ปัจจัยที่สำคัญที่สุด

การคำนวณ Effective tax rate ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ

นัยสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ของภาษีและปัจจัยอื่นๆต่อ FDI

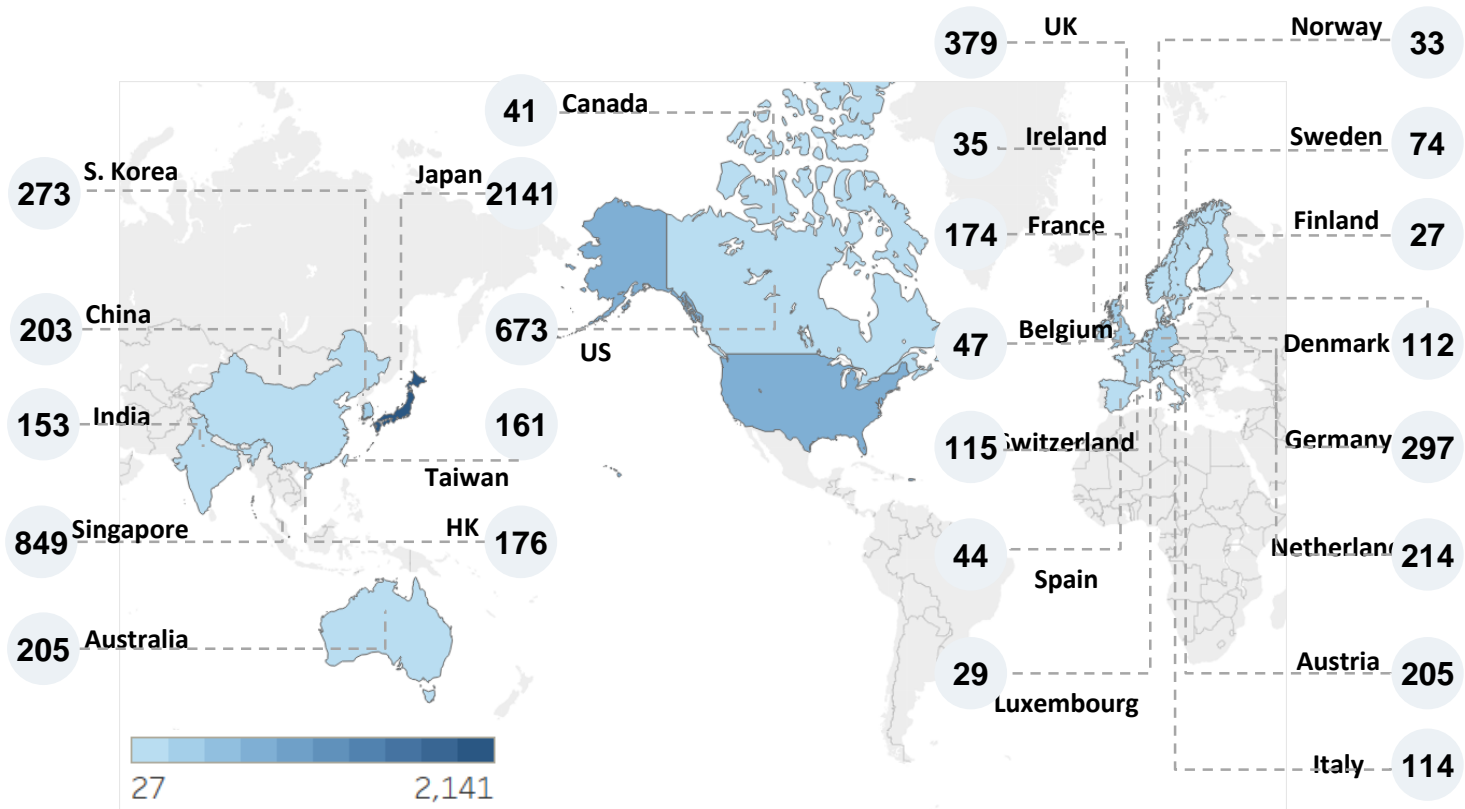
ผลของการเพิ่มขนาดของปัจจัยต่างๆ 1 SD ต่อ FDI (% of 1 SD)

บริษัทข้ามชาติให้ความสำคัญต่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีแตกต่างกันอย่างไร

Parent country สำหรับบริษัทข้ามชาติที่เข้ามาลงทุนใน ASEAN5

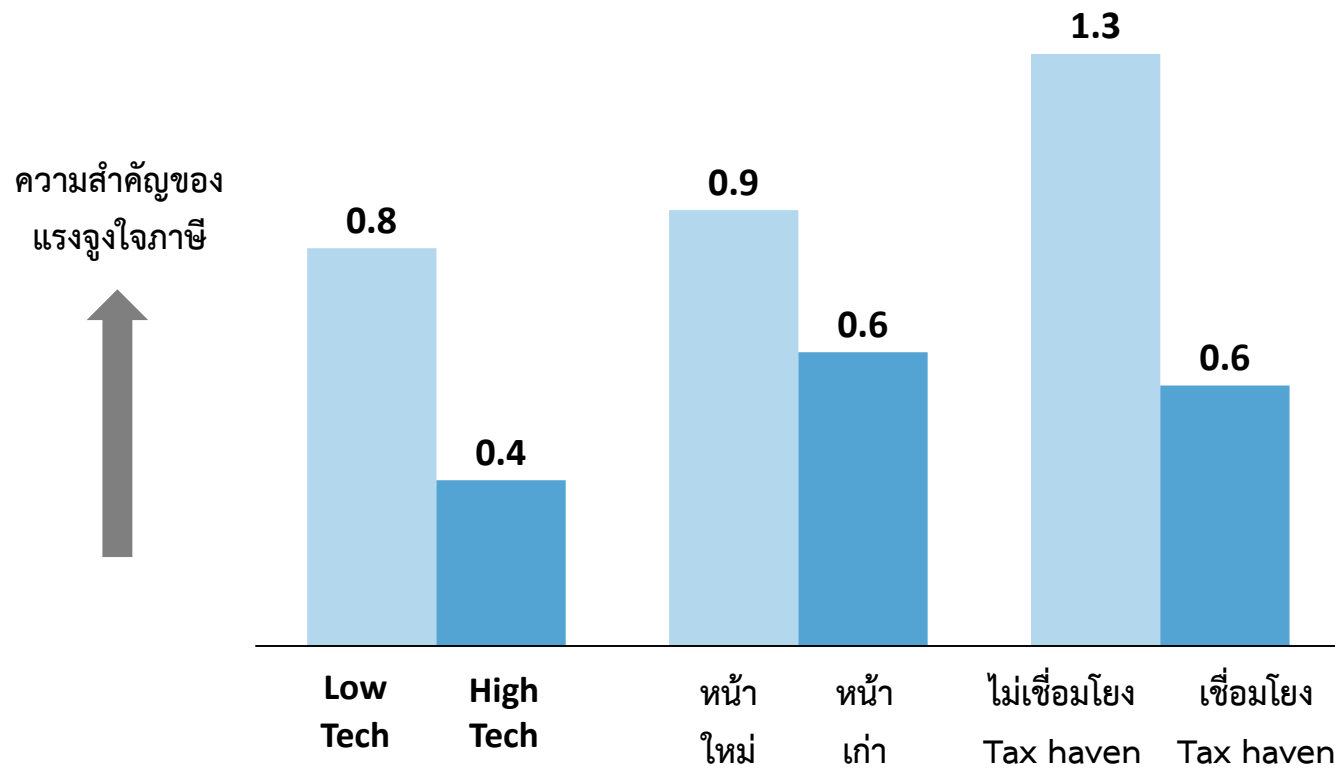
in circle indicates # of ASEAN5 subsidiaries that were established during 2000-2016

- MNEs ที่เข้ามาจดทะเบียนใน ASEAN5 ตั้งแต่ปี 2000-2016
- แหล่งข้อมูลหลัก: Orbis
 - งบการเงิน
 - Corporate group structure

บริษัทข้ามชาติมองสิทธิประโยชน์ทางภาษีแตกต่างกันชัดเจนในมิติต่างๆ

นัยสำคัญทางเศรษฐศาสตร์ของแรงจูงใจภาษีต่อการตัดสินใจเลือกประเทศแหล่งลงทุน

Tech intensity

สิทธิประโยชน์ทางภาษีมีความสำคัญต่ำมากในการตัดสินใจลงทุนของบริษัท High tech

Prior presence

นักลงทุนหน้าเก่าให้ความสำคัญต่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีน้อยกว่านักลงทุนหน้าใหม่อย่างมีนัยสำคัญ

Tax-haven connection

MNEs ที่เชื่อมโยงกับ Tax haven ให้ความสำคัญต่อสิทธิประโยชน์ทางภาษีน้อยกว่าอย่างชัดเจน

สรุปหลักฐานเชิงประจักษ์: แรงจูงใจภาษีสำคัญแค่ไหน ต่อ FDI

แรงจูงใจภาษีมีผลต่อการดึงดูด FDI แต่ความสำคัญต่างกัน
ชัดเจนสำหรับ MNEs ในมิติต่างๆ

โครงสร้างการนำเสนอ

1. แรงจูงใจภาษีสำคัญแค่ไหน ต่อ FDI

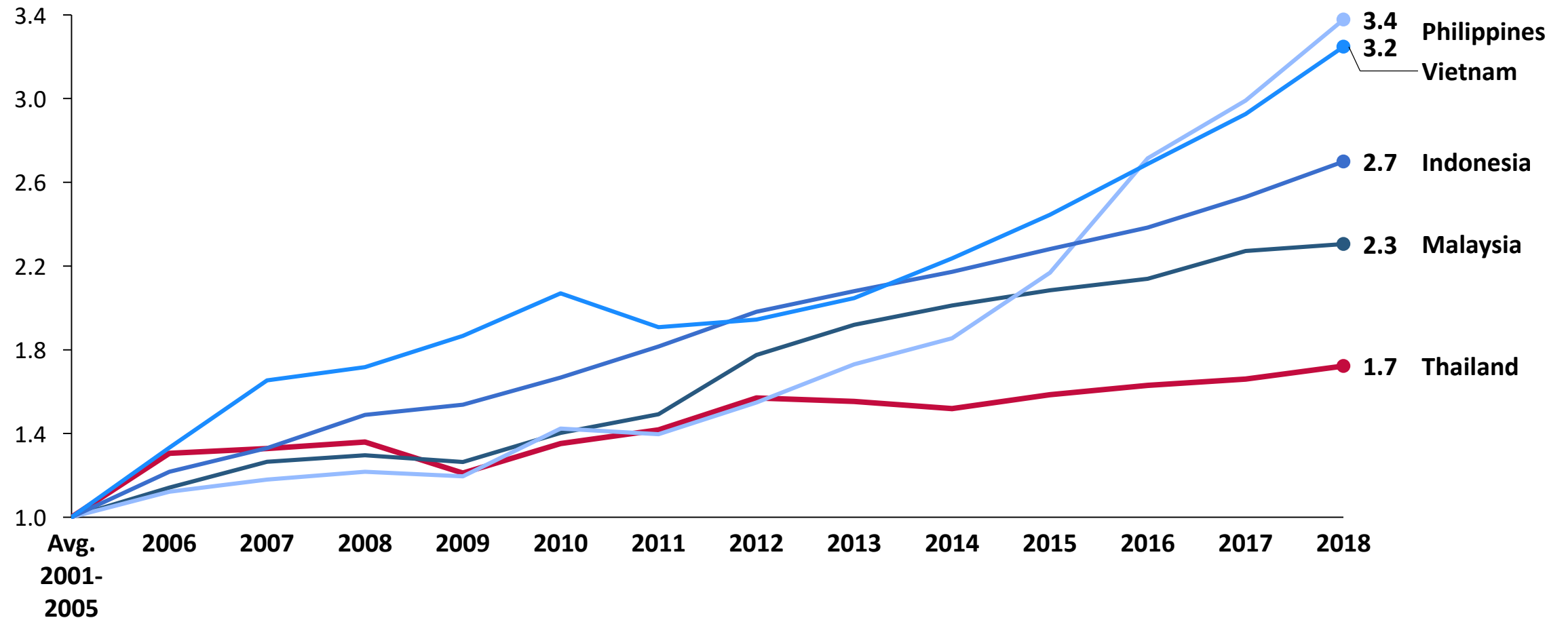
2. การลดภาษีส่งผลอย่างไร ต่อการลงทุนในประเทศ

3. การลดหย่อนภาษีช่วยกระตุ้นการลงทุนระยะยาวของคนไทยอย่างไร

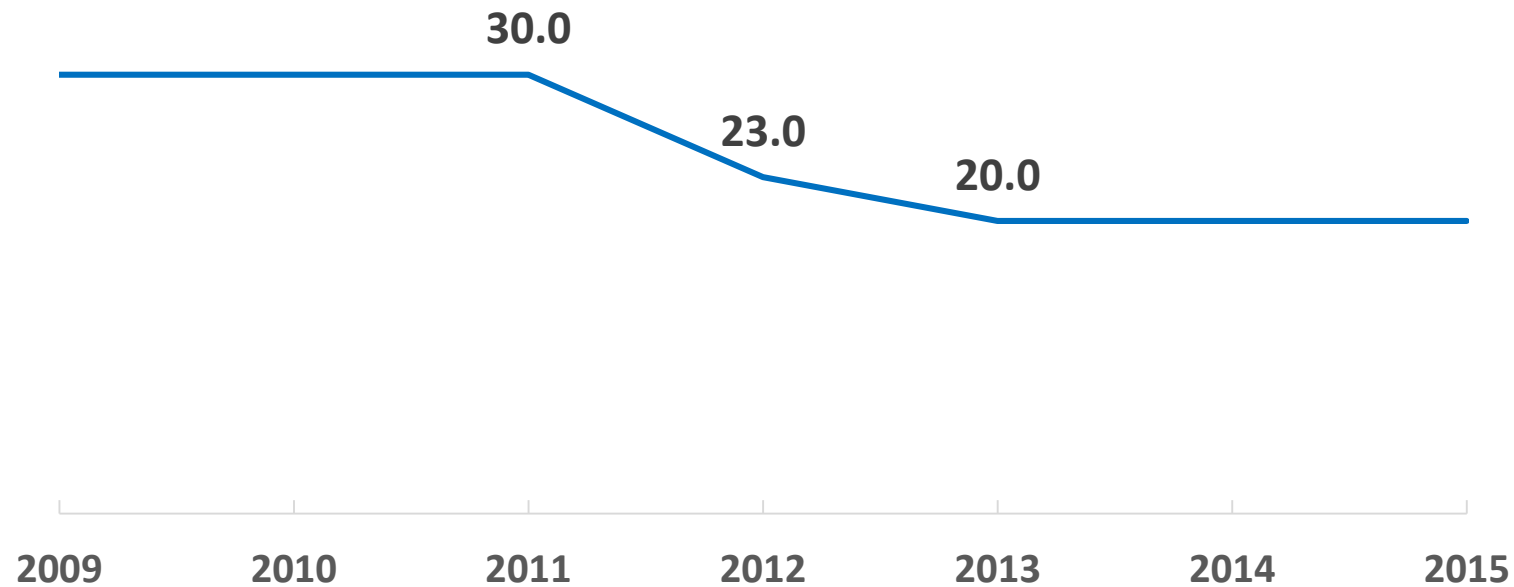
การลงทุนต่ำเป็นความท้าทายสำคัญของเศรษฐกิจไทย

การลงทุนที่แท้จริง (ค่าเฉลี่ย 2001-2005 = 1)

การสร้างแรงจูงใจในการลงทุนเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของการลดภาษีนิติบุคคล

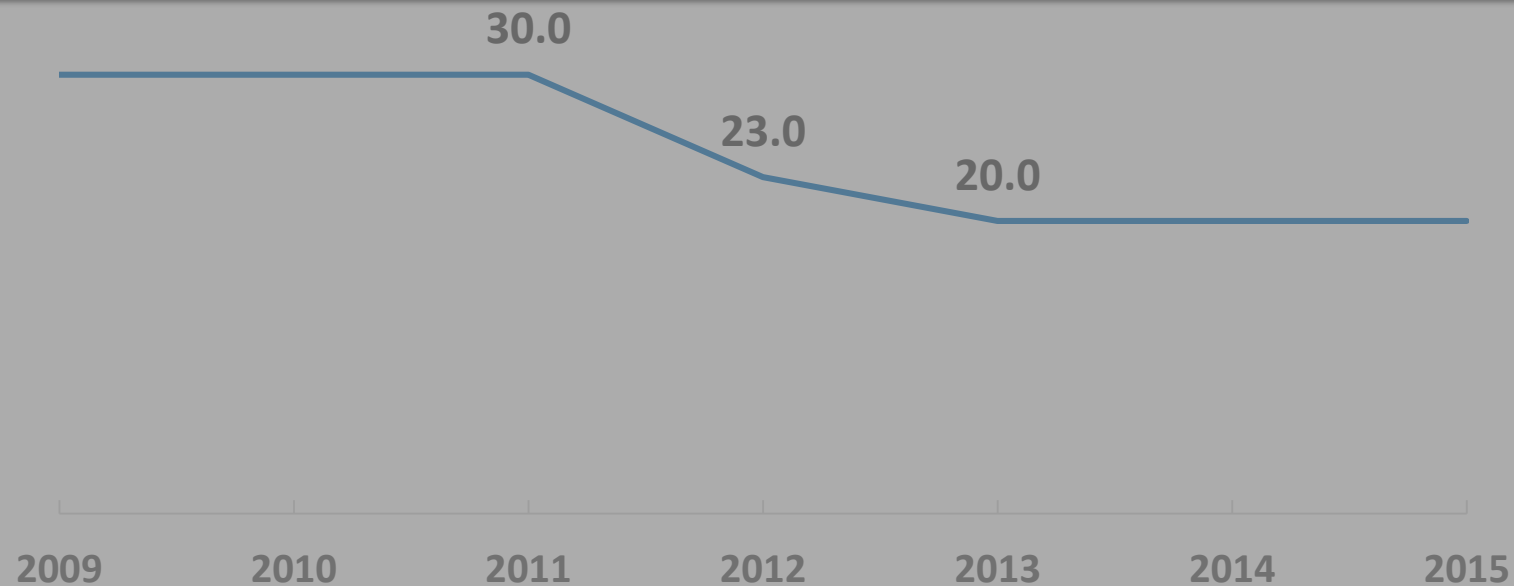
การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วง 2012-13 (%)

การสร้างแรงจูงใจในการลงทุนเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์หลักของการลดภาษีนิติบุคคล

การลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วง 2012-13 (%)

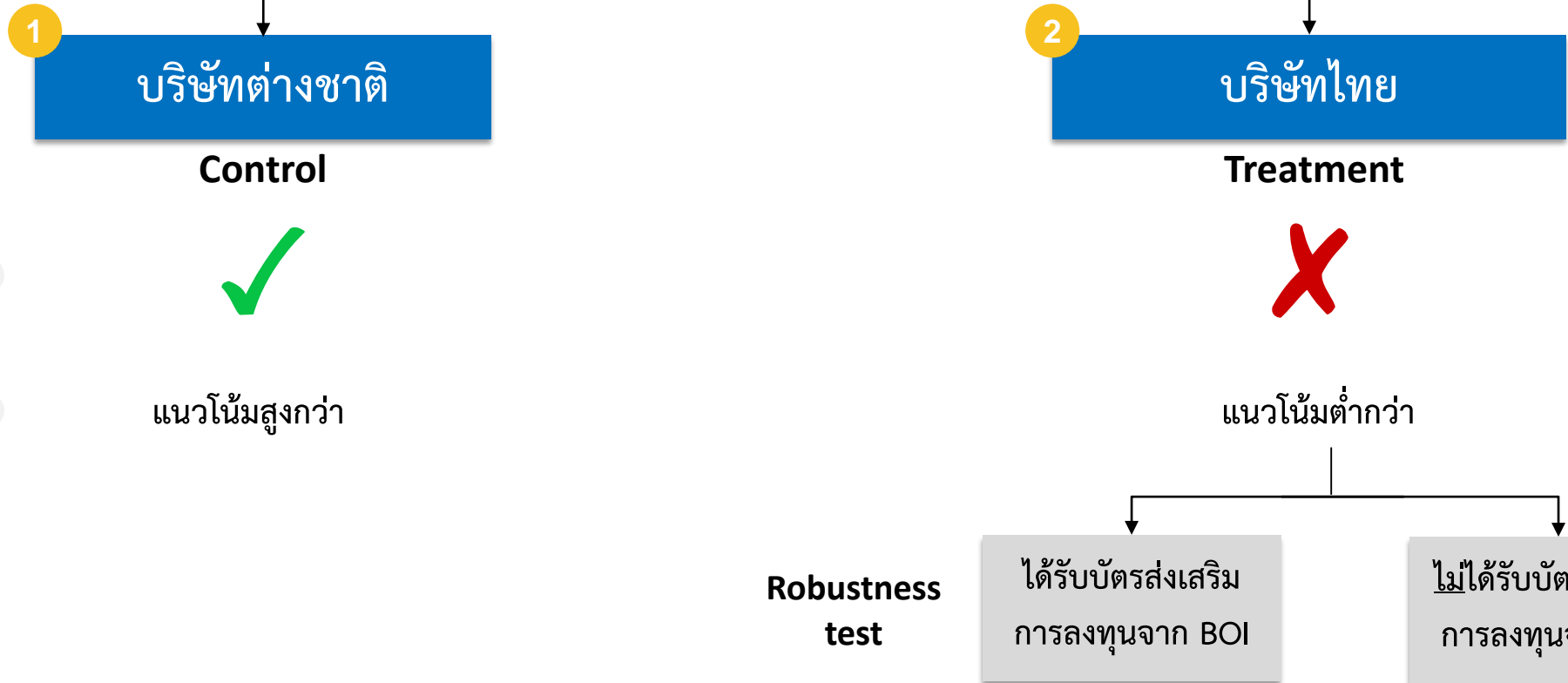
การลดภาษีนี้ช่วยกระตุ้นการลงทุนได้มากน้อยแค่ไหน?

การลดภาษีนิติบุคคลปี 2012-13 ส่งผลต่อการลงทุนเอกชนอย่างไร

Matched Difference in Difference

เพื่อแยกกระทบของการลดภาษีออกจากปัจจัยอื่นๆ

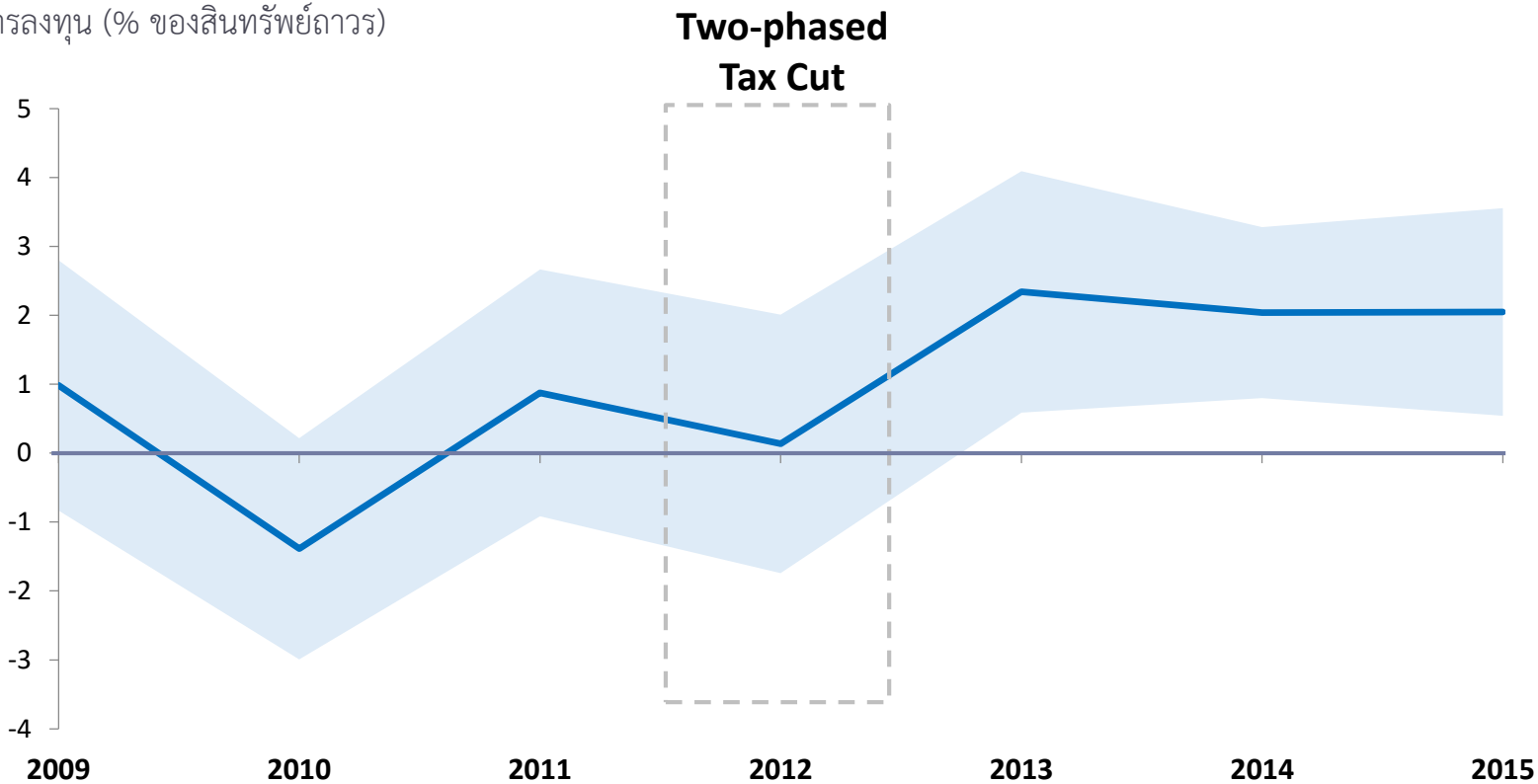
การหลบเลี่ยงภาษี
ระหว่างประเทศ

สิทธิประโยชน์ภาษี

การลดอัตราภาษีได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนต่างของการลงทุนระหว่างบริษัทไทยและบริษัทต่างชาติ ก่อนและหลังการลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลปี 2012-13

การลงทุน (% ของสินทรัพย์ถาวร)

ธุรกิจไทยเพิ่มการลงทุนขึ้นโดยเฉลี่ย 2% ของสินทรัพย์ถาวร เมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทต่างชาติ

- แรงกระตุ้นการลงทุนนี้เด่นชัดในกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่
- Robustness test: ผลกระทบชัดเจนมากในกลุ่มบริษัทไทยที่ไม่ได้รับบัตรส่งเสริมฯ
- Placebo test: ไม่พบผลนี้ในบริษัทมาเลเซีย

แรงกระตุ้นการลงทุนดังกล่าวมาจากช่องทางใด

คำถามนี้จะช่วยให้เราเข้าใจที่มาของปัญหาการลงทุนต่ำ และแนวนโยบายที่เหมาะสม

แรงกระตุ้นการลงทุนดังกล่าวมาจากช่องทางใด

กฎจรรยาบรรณ คือการลดอัตราผลตอบแทนขั้นต่ำที่ธุรกิจสามารถยอมรับได้ (Hurdle rate)

สรุปหลักฐานเชิงประจักษ์: การลดภาษีส่งผลอย่างไร ต่อการลงทุนในประเทศ

การลดภาษีปี 2012-13 มีส่วนกระตุ้นการลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ
โดยกลไกหลักมาจากการลด Hurdle rate

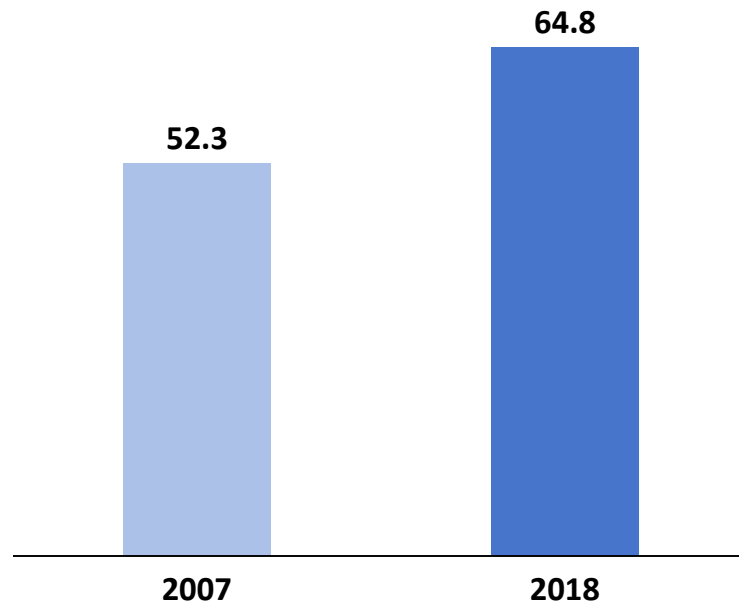
โครงสร้างการนำเสนอ

1. แรงจูงใจภาษีสำคัญแค่ไหน ต่อ FDI
2. การลดภาษีส่งผลอย่างไร ต่อการลงทุนในประเทศ
3. การลดหย่อนภาษีช่วยกระตุ้นการลงทุนระยะยาวของคนไทยอย่างไร

การส่งเสริมการลงทุนระยะยาวเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณ มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดสำหรับสังคมไทย

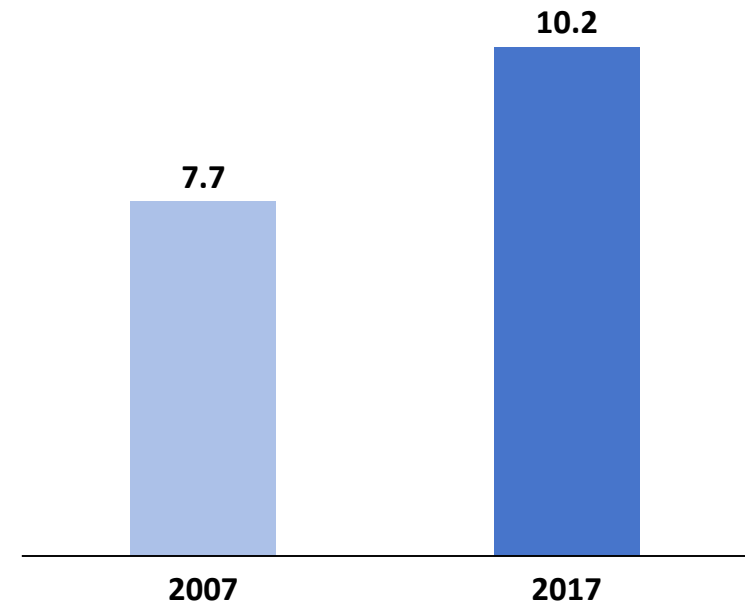
กว่า 60% ของผู้เสียภาษีมีออม/ลงทุนผ่านระบบภาษีในปี 2018..

Share of taxpayers with tax incentives for savings

.. โดยอัตราการออมต่อรายได้อยู่ที่ 10%

Deduction for savings in percent of income among those who have deduction

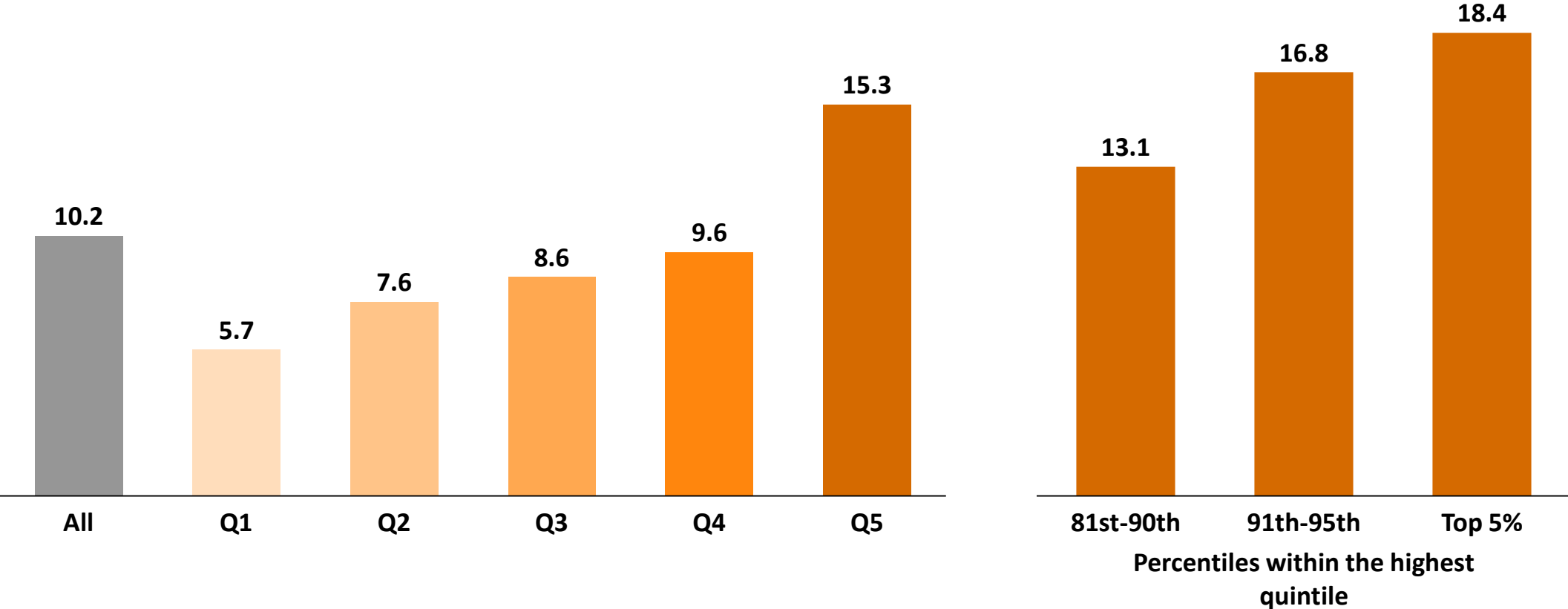

ผู้เสียภาษีมีการออมและลงทุนผ่านระบบภาษีค่อนข้างมาก และเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

แต่อัตราการออมและลงทุนผ่านระบบภาษีของผู้ที่มีรายได้น้อยและปานกลางต่ำกว่าของผู้ที่มีรายได้สูงอย่างชัดเจน

อัตราการออมสูงขึ้นตามรายได้ แต่อัตราการออมของคนรายได้น้อยและปานกลางต่ำกว่าของคนรายได้สูงชัดเจน

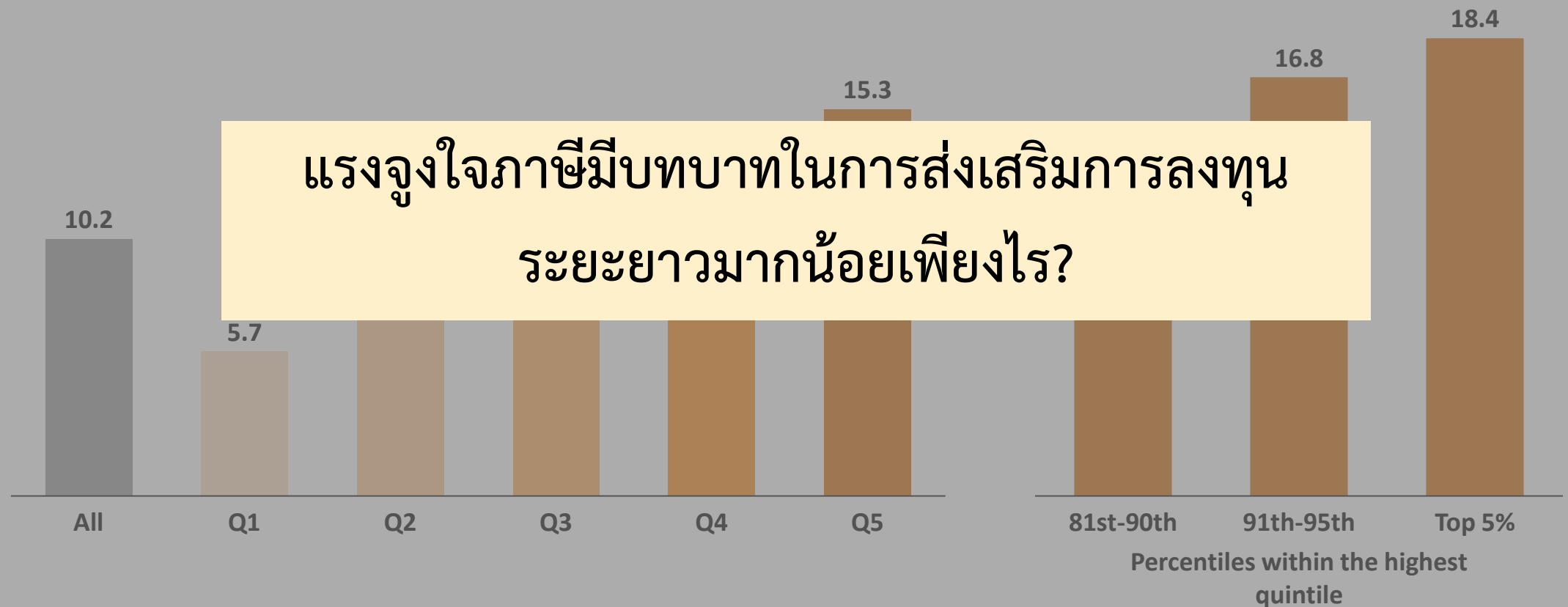
Deduction for saving in percent of income by income groups, 2018 (for only those with deductions)

แต่อัตราการออมและลงทุนผ่านระบบภาษีของผู้ที่มีรายได้น้อยและปานกลางต่ำกว่าของผู้ที่มีรายได้สูงอย่างชัดเจน

อัตราการออมสูงขึ้นตามรายได้ แต่อัตราการออมของคนรายได้น้อยและปานกลางต่ำกว่าของคนรายได้สูงชัดเจน

Deduction for saving in percent of income by income groups, 2018 (for only those with deductions)

แรงจูงใจภาษีมีบทบาทในการส่งเสริมการลงทุนระยะยาวมากน้อยเพียงไร

Research Design

Quasi experiment

- การปรับโครงสร้างภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปี 2013

Methodology

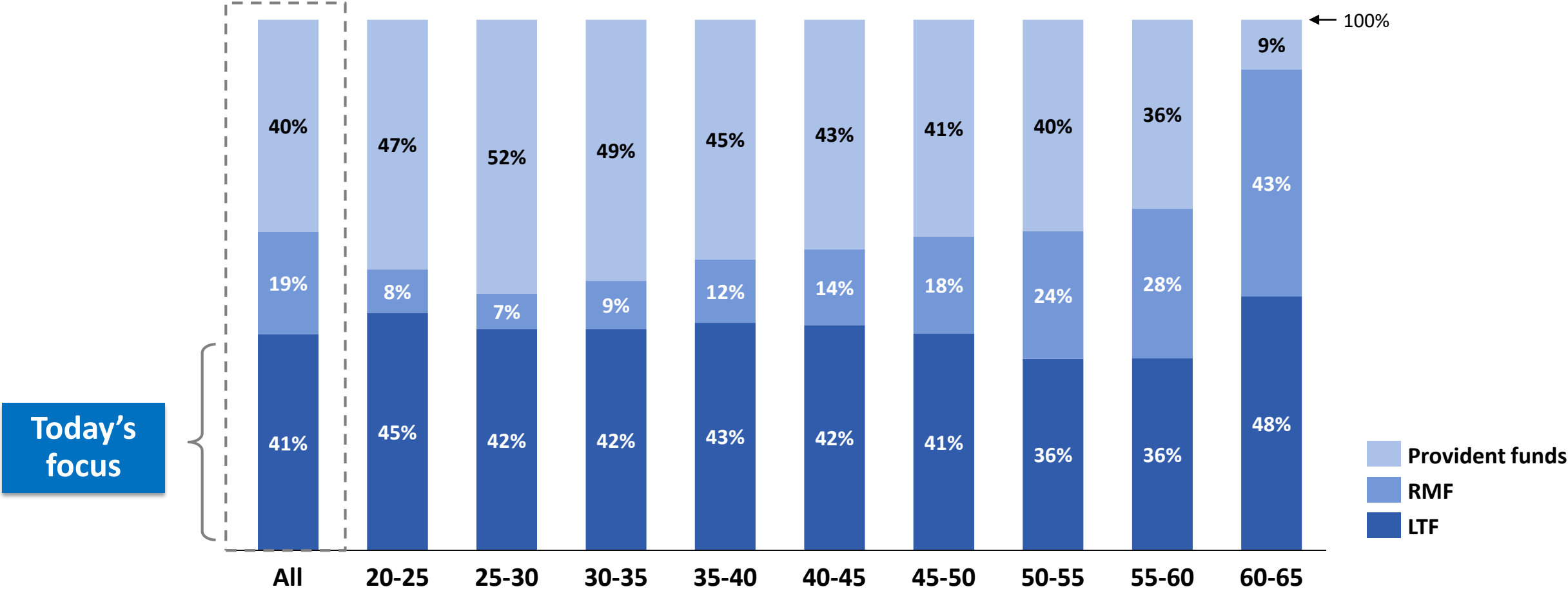
- Difference in Difference เพื่อแยกกระทบของแรงจูงใจภาษีออกจากปัจจัยอื่นๆ

Data and Focus

- Sampling data: 50,000 observations
- Panel of de-identified tax filers: 2009-2016
- ศึกษาการลงทุนผ่าน LTF RMF และ Provident fund

Portfolio การลงทุนระยะยาวผ่านระบบภาษีของคนไทย

Portfolio composition of tax deduction for long-term investment by type and age, 2018

เราวัดผลกระทบของแรงจูงใจภาษีต่อการลงทุนอย่างไร

การลดหย่อนภาษี = Price subsidy

Marginal propensity to save (MPS)

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง

การลงทุน LTF

10,000 บาท

MPS

0.15

ชั้นบันไดภาษี

20%
ได้รับผลกระทบจากการ
ปรับโครงสร้างฯ ปี
2013

การเพิ่มขึ้นของรายได้

1,000 บาท

ราคาส่วนลดภาษี
ของ LTF

8,000 บาท

การเพิ่มขึ้นของการออม

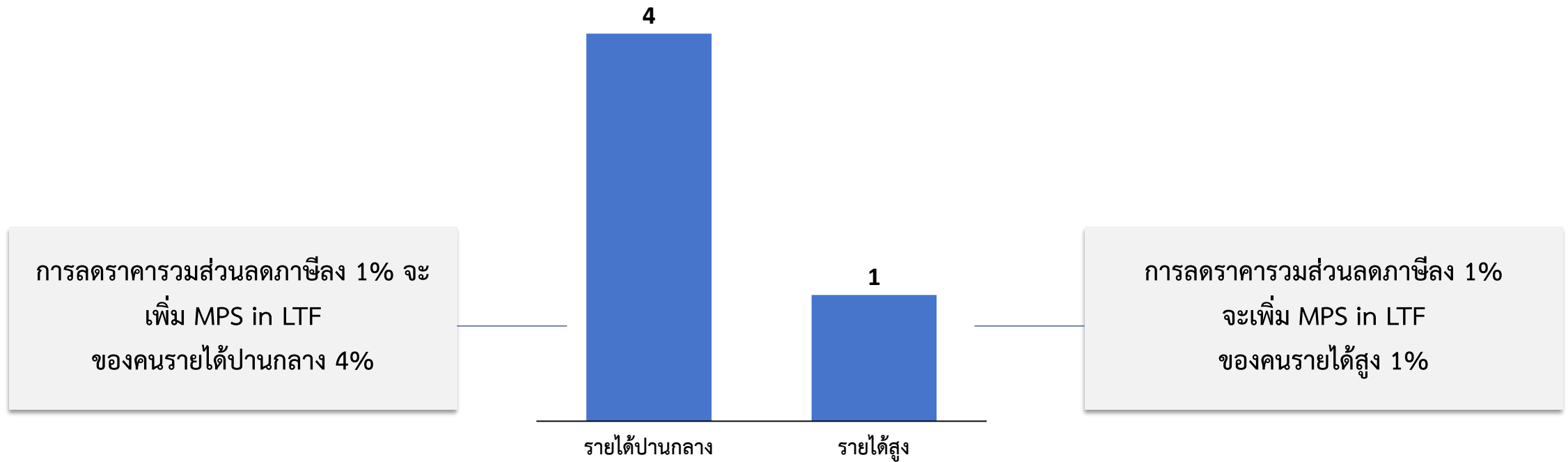
150 บาท

เราศึกษาผลของการเปลี่ยนแรงจูงใจนี้ต่อพฤติกรรมการลงทุนของคนไทยในกลุ่มรายได้ต่างๆ

คนรายได้ปานกลางมีการตอบสนองต่อแรงจูงใจภาษีมากกว่าคนรายได้สูงชัดเจน

ผลของการลด After-tax Price of LTF ลง 1% ต่อ MPS in LTF

Price elasticity of MPS (% change in MPS)

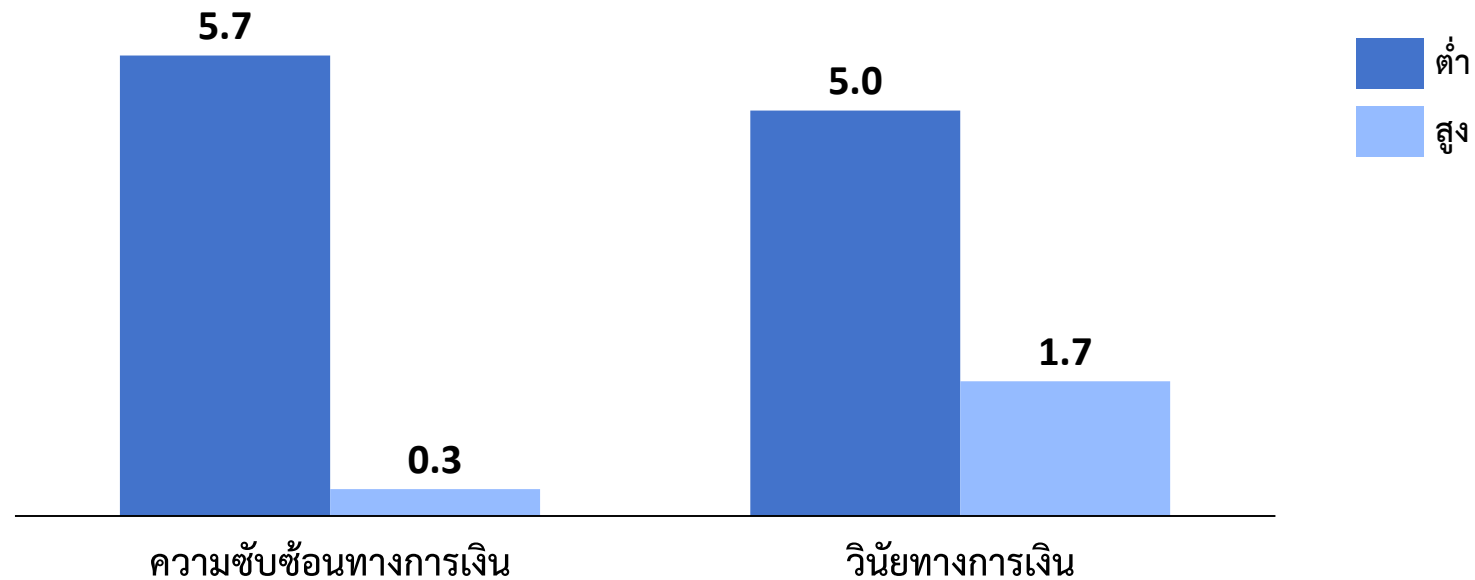

แรงจูงใจภาษีมีประสิทธิผลสูงในกลุ่มคนที่มีความรู้ทางการเงินไม่มากนัก

ผลของการลดราคาส่วนลดภาษีลง 1% ต่อ MPS in LTF

Price elasticity of MPS (% change in MPS)

ความสำคัญของ
แรงจูงใจภาษี

Active & significant involvement in the capital market

Significant participation in provident funds

สรุปหลักฐานเชิงประจักษ์: การลดหย่อนภาษีช่วยกระตุ้นการออม/ลงทุนระยะยาวอย่างไร

ประสิทธิผลของแรงจูงใจภาษีต่อการลงทุนระยะยาว
แตกต่างกันอย่างชัดเจนในมิติของรายได้ และความรู้ทางการลงทุน

บทสรุป

นโยบายภาษีแบบอิงหลักฐานเชิงประจักษ์

ลดความซ้ำซ้อนของแรงจูงใจ

สร้างสมดุล: แข่งได้อย่างยั่งยืน

ขอบคุณครับ

Disclaimers: The views and opinions expressed here are the authors' and should not be attributed to Chulalongkorn University or the Revenue Department.

References

- Muthitacharoen, Athiphat, 2018, "Location choice and tax responsiveness of foreign multinationals: Evidence from ASEAN countries," PIER Discussion Paper No. 95.
- Muthitacharoen, Athiphat (2019a). Assessing the importance of taxation on FDI: evidence from Southeast Asian developing countries. *eJournal of Tax Research*, Forthcoming.
- Muthitacharoen, Athiphat (2019b). Tax cut and investment: Firm-level evidence from Thailand. Faculty of Economics Chulalongkorn University Working Paper.
- Muthitacharoen, Athiphat and Burong, Trongwut (2019). Understanding utilization of tax deductions for retirement. Faculty of Economics Chulalongkorn University Working Paper.

Sources of images and icons

- Flat icons/ Flaticon